

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA PEDAGOGIKY A ANDRAGOGIKY

HOSPITACE VE VYUČOVACÍ HODINĚ

REFLEKTOVANÁ ASISTENTSKÁ PRAXE (KPD/4ZRAP)

Jméno a příjmení: Adam Hnida
Studentské číslo: D21725
Obor (aprobace): ICT a Občanská výchova
Předmět (hospitace): Občanská výchova
Datum vypracování: 7. března 2024
Vyučující: Mgr. Iva Červenková, Ph.D.

Úvod

Reflektovaná asistentská praxe byla realizována v **Základní škole Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace**, ve třídách, kde se nacházeli pouze žáci se speciálně-vzdělávacími potřebami (žáci s lehkou až střední mentální retardací, s poruchami učení, pozornosti aj.). Třídy byly málopočetné (3 až 10 žáků). Proces vyučování byl uzpůsoben těmto žákům a celá praxe vycházela z poznatků z těchto vyučovacích hodin.

1. ANALÝZA VYUČOVACÍ HODINY Č. 1

Téma: Příprava učitele na výuku

Datum: 28. února 2024

Název školy: Základní škola, Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

Třída: 8. A

Předmět: Občanská výchova

Téma hodiny: Získávání práce

1.1. ANALÝZA VYBRANÝCH DIDAKTICKÝCH JEVŮ

1.1.1. MYŠLENKOVÁ MAPA

struktura vyučovací hodiny

posloupnost aktivit (výklad, cvičení)
logické střídání činností
souvislé navazování
počítat s nepředpovíditelnými událostmi

stanovení cíle vyučovací hodiny

co je potřeba, aby se žáci naučili
k čemu žáci potřebují umět toto učivo
co této hodině předchází
co bude po této hodině následovat

příprava materiálů do výuky

příprava prezentace
příprava učebny, tabule, pracovních listů
zápis do sešitu
rešerše zdrojů (video, fotografie, záznamy jako doplněk nebo zpestření)

1.1.2. FÁZE VÝUKY

Ve vyučovací hodině se po většinu času objevovala **expoziční** fáze. Žáci získávali nové znalosti a vědomosti formou výkladu učitele a z informací z promítané prezentace na plátně. Během výuky učitel pravidelně prokládal tuto fázi **fixační** fází (ta byla použita hlavně na začátku hodiny, kdy učitel vyhradil pár minut času na zopakování probrané látky z minulé hodiny, ve které bylo téma „úmrtní list“). Pravidelně žáky udržoval v bdělosti kladením otázek na jejich pohled či názor a nebál se je oslovovat např. jako budoucí zaměstnance, aby ukázal, jak může

probíhat přijímací pohovor a na co si dát pozor. Tato fáze mohla být i fází **aplikační**, neboť tyto otázky byly nejen k osvojování nově nabytých znalostí, ale užitečné i do běžného každodenního života, praxe (přijímací pohovor, úřad práce, životopis).

1.1.3. DYNAMIČNOST VÝUKOVÉHO PROCESU

Celá vyučovací hodina byla jednotvárná z hlediska toho, co bylo promítáno na plátně. Ovšem z hlediska didaktiky a vyučovacího procesu byla velmi dynamická a proměnlivá, aniž by byla chaotická. Bylo vidět, že učitel má dlouholeté zkušenosti a ví, co má v dané situaci dělat. Během vyučovací hodiny se víceméně střídal výklad učitele s interakcí učitele a žáka (a to i formou názorných ukázek z praxe) a bylo použito krátké video, čímž byla výuka ozvláštněna.

1.1.4. SLOŽKY VÝCHOVY

Během vyučovací hodiny byla rozvíjena **rozumová** složka, kdy se žáci mohli dozvědět něco o tom, jak funguje proces získávání zaměstnání a možná rizika (např. pracovní agentury berou poplatky, vhodný dress-code během pracovního pohovoru). Vhodný dress-code se prolíná s **estetickou** složkou výchovy. Jistě byla rozvíjena **mravní** složka, kdy učitel např. uvedl, že žáci mohou pracovat v podřadných profesích v případě, že ukončí studium ZŠ po dokončení 8. ročníku a nedostudují učební obor (mohou být bez základního vzdělání). Tím jim dal povědomí o důležitosti vzdělání pro jejich budoucí povolání a uchopení jejich života do vlastních rukou, tedy přijetí zodpovědnosti za svůj život. De facto neustálou interakcí učitele se žáky byla rozvíjena **pracovně-technická** složka výchovy, neboť žáci mohli prakticky uchopit možnosti, které se jim mohou dít v budoucím životě.

1.1.5. VOLNOČASOVÁ AKTIVITA ŽÁKŮ

Nejdéle probírané téma během vyučovací hodiny byl pracovní pohovor. Volnočasová aktivita žáků by tedy byla následující. Žáci by byli rozdělení do dvojic. Jeden z dvojice by měl roli uchazeče o zaměstnání, druhý by byl HR manažer (role se posléze vymění). Žáci by před aktivitou byli seznámeni s principy pracovního pohovoru a tyto znalosti by si mohli procvičit právě touto aktivitou, kdy by pracovní pohovor vzájemně sehráli. Rozsah aktivity by orientačně trval 15 minut. Vše by záleželo na tom, zda by to žáci hráli jen mezi sebou, nebo před celou třídou.

1.2. REFLEXE POZOROVANÉ HODINY

Zadání: Po skončení výuky se zeptejte učitele na jeho zvyklosti při přípravě na výuku.

- a) Na základě jakých konkrétních zdrojů se do výuky připravuje a za jakým účelem je používá?
 - Učitel čerpá z webové stránky www.dumy.cz a používá je za účelem stažení prezentací a materiálů do výuky, které si posléze upravuje podle potřeb svých žáků.
- b) Využívá při přípravě na výuku více tištěné nebo digitální zdroje?
 - Učitel využívá výlučně digitální zdroje.
- c) Co je nejtěžší pro učitele z hlediska přípravy? Např. organizace výuky, časoprostoru, druhů komunikativních aktivit, studia dokumentů při práci s žáky se SVP apod.?
 - Učitel nás primárně upozornil na to, aby příprava byla provedena tak, abychom během vyučovací hodiny dokázali konstantně udržet pozornost žáků. Na tom podle něj stojí kvalita celé vyučovací hodiny. Sdělil nám také, že příprava bývá časově náročná, a že na 1 vyučovací hodinu se připravuje někdy i 2 hodiny. Také řekl, že je obvyklé, když během výuky nedodržíme připravený postup. On sám svoji přípravu během této konkrétní vyučovací hodiny údajně 4krát modifikoval.
- d) Mění/modifikuje svou přípravu podle toho, v jaké třídě učí?
 - Ohledně tohoto bodu se učitel nevyjádřil zcela jasně. Sdělil nám, že mu pomáhá přepnout se do módu žáků, tedy nepoužívat zbytečně slova, kterým žáci nerozumí a nebát se „vstoupit na jejich úroveň“.
- e) Na co bych se měl/a jako budoucí učitel zaměřit v rámci přípravy výuky?
 - V rámci přípravy výuky je nejpodstatnější vyhradit si na přípravu dostatek času a připravit si výuku tak, aby byla udržena pozornost žáků po celou dobu vyučovací hodiny.
- f) Zadává učitel domácí úkoly písemné nebo ústní přípravu/procvičování (učení se do výuky)? Jak často? Co je náplní úkolů?

- Učitel nezařazuje svým žákům domácí úkoly. Zdůvodnil to sociálním stavem jeho žáků (např. neúplné rodiny, více početné rodiny atd.).

g) Jak dlouhou má učitel praxi a na které předměty je aprobován?

- Učitel má 38 let praxe, působil mj. jako ředitel dětského domova a je aprobován jako speciální pedagog.

2. ANALÝZA VYUČOVACÍ HODINY Č. 2

Téma: Komunikace ve školní třídě, atmosféra třídy

Datum: 29. února 2024

Název školy: Základní škola, Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

Třída: 9. A

Předmět: Občanská výchova

Téma hodiny: Významná čísla pro život

2.1. ANALÝZA VYBRANÝCH DIDAKTICKÝCH JEVŮ

2.1.1. KOMUNIKAČNÍ STRUKTURY

Během vyučovací hodiny byla uplatňována jak jednosměrná, tak obousměrná komunikace, přičemž obousměrná převládala. Učitelka velmi často pokládala žákům otázky, zvláště napovídající a vždy očekávala od žáků odpovědi. Konkrétně se jednalo o aktivitu, kdy učitelka rozložila na zem kartičky s různými čísly, a žáci měli přiřadit dvojice k sobě a říct o této dvojici kartiček cokoli, co znají. Učitelka zadávala příklady pro lepší pochopení (SPZ, PSČ, tel. číslo, KČ).

2.1.2. VERBÁLNÍ STRÁNKA PROJEVU

Učitelka hovořila srozumitelně a plynule. Když to bylo potřeba, měnila intenzitu hlasu nebo jeho zabarvení. Z jejího projevu šlo cítit sebevědomí. Mluvila k žákům přátelsky a nebála se rozvolňovat atmosféru vtipnými frázemi: např. „Zvedni sádlíčko.“, „Když je auto napsané na manžela, nemusím platit pokutu.“ atd.

2.1.3. NEVERBÁLNÍ PROJEVY VYUČUJÍCÍHO

Vyučující často gestikulovala rukama. Její ústní projev byl doprovázen pohyby rukou (vysvětlování) i prsty (ukazování). Všiml jsem si, že během sezení měla konstantní postoj nohou. Její mimika nebyla výrazná.

2.1.4. PROPORCIONALITA KOMUNIKACE

Žáci museli během hodiny neustále spolupracovat. Učitelka hovořila k žákům nejen, aby jim předala informace, ale také aby se jich dotazovala nebo jim nepovídala. Čas, kdy by žáci jakkoli komunikačně nespolupracovali je jistě pod 10 % celé vyučovací hodiny.

2.1.5. ATMOSFÉRA VE TŘÍDĚ

Atmosféru ve třídě hodnotím jako přátelskou a klidnou. Nezaznamenal jsem žádné známky napětí ani nervozity z kterékoli strany. Žáci se aktivně podíleli na výuce a plnili úkoly, které jim vyučující zadala.

2.2. REFLEXE POZOROVANÉ HODINY

Zadání: Zeptejte se po hodině učitele, jak by charakterizoval vztahovou rovinu žáků v této třídě? Jaký jsou kolektiv? Diskutujte (nebo individuálně uvažujte), jak budete vy posilovat pozitivní klima ve třídě a pěstovat well-being?

Učitelka odpověděla, že atmosféra v této třídě byla nejhorší v 6. třídě, kdy si žáci museli zvyknout na sebe navzájem. Učili se tolerance svých vrstevníků a často u nich docházelo k potyčkám a konfliktním situacím. Podle paní učitelky je vždy potřeba danou situaci komunikovat se žáky mezi sebou i mezi žáky a učitelem. Nynější atmosféru hodnotí jako tolerantní a příznivou.

Pozitivní klima ve třídě bych jako budoucí učitel pěstoval na každé hodině (pravidelně) tím, jakým stylem budu se žáky komunikovat, jak se budu k žákům chovat a jak se já sám budu cítit (nesmím přijít do školy s osobními problémy, ale vždy chci zůstat pozitivní a nepřenášet na žáky žádnou svoji negativní emoci, za kterou jednoduše nemohou). Jako neméně významný krok považuji častou skupinovou práci, kde žáci mají určitý cíl, kterého musí do určitého času dosáhnout. Tím se mohou sehrát a budovat vztahy během určité činnosti. Pozitivní klima však budu pěstovat především vlastní pozitivní náladou, porozuměním, přátelským přístupem a rozvolňováním atmosféry.

3. ANALÝZA VYUČOVACÍ HODINY Č. 3

Téma: Pedagogické zásady, materiální didaktické prostředky

Datum: 1. března 2024

Název školy: Základní škola, Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

Třída: 6. A

Předmět: Občanská výchova

Téma hodiny: Povolání, zaměstnání

3.1. ANALÝZA VYBRANÝCH DIDAKTICKÝCH JEVŮ

3.1.1. DIDAKTICKÉ ZÁSADY

Podle definice ze skript „Obecná pedagogika“ od paní docentky Prokešové byla u paní učitelky použita **zásada výchovného přístupu**, neboť svými názory do jisté míry na žáky působila, a dokonce je mohla svými názory politicky ovlivnit, což si myslím není v rámci výchovy ve školním zařízení žádoucí. **Zásada spojení teorie s praxí** byla používána de facto neustále, např. když učitelka představila nějaké povolání, vždy jej spojila s určitými činnostmi, nástroji. Učitelka také dbala na **zásadu individuálního přístupu**, neboť k e každému žákovi přistupovala podle jeho možností a brala ohled na jeho potřeby. Např. věděla, že někteří jsou aktivnější, jiní méně a snažila se všem dávat stejný prostor na odpovídání. Aktivita byly přiměřené nejen věku, ale i mentálním možnostem žáků, tj. **zásada přiměřenosti**. Jednoznačně byla učitelkou užita **zásada aktivity**, protože během hodiny byla interakce mezi žáky a učitelem téměř neporušena. Zásadu soustavnosti a trvalosti nemohu zhodnotit po jedné vyučovací hodině.

3.1.2. MATERIÁLNÍ DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY

Během vyučování jsem postřehl čtyři materiální didaktické pomůcky. Jednou z nich byly papíry s obrázkem daného povolání. Tuto didaktickou pomůcku bych řadil do **učebních pomůcek**, konkrétně do kategorie zobrazení, neboť papíry byly učitelkou prezentovány celé třídě. Druhou byly přiřazovací kartičky, kdy žáci pracovali ve skupině a přiřazovali určitý nástroj nebo činnost k určitému povolání. Tyto kartičky bych zařadil také do kategorie **učebních pomůcek**, tentokrát jako zobrazení modelů. Třetí didaktickou pomůckou byla tabule, na kterou paní

učitelka přiložila papíry s povoláními a někdy na ní také psala. Klasická tabule se řadí do kategorie **výukových prostor a jejich vybavení**. Poslední materiální didaktickou pomůckou byla kniha (učebnice), ze které paní učitelka předčítala hádanky. Žáci měli uhádnout, o jaké povolání se podle popisu jedná. Tuto pomůcku řadím do kategorie **textových učebních pomůcek**.

3.1.3. FUNKCE MATERIÁLNÍCH DIDAKTICKÝCH PROSTŘEDKŮ

Papíry s obrázkem povolání (první MDP) plní **funkci didaktickou**, neboť se díky vizualizaci žákům snadněji propojí obrázek s pojmem, **funkci gnozeologickou**, protože žáci poznávali reálná povolání, na která dennodenně narážejí a která si také v budoucnu budou volit, **funkci emocionální**, když žáci přemýšleli, co povolání zobrazené na papíře vykonává.

Kartičky, se kterými žáci pracovali ve skupinkách (druhé MDP) plní **funkci didaktickou**, poněvadž jim rozvíjely představivost a cvičili tím spojení dané činnosti s daným povoláním, **funkci gnozeologickou** (ze stejného důvodu jako v prvním MDP), **funkci emocionální**, neboť byly rozvíjeny smysly a představivost žáka.

Tabule (třetí MDP) během této konkrétní vyučovací hodiny plnila pouze **funkci didaktickou**, neboť pomohla učitelce ukázat žákům více papíru s povoláními najednou.

Kniha, nebo učebnice (čtvrtý MDP) plní **funkci didaktickou, gnozeologickou i emocionální**, neboť předčítaný text poslouchali všichni žáci a každý z nich měl možnost odpovídat. Přečtené hádanky podporovaly představivost a názorně popisovali dané povolání vyskytující se v realitě.

3.1.4. UŽITÍ TEXTOVÝCH POMŮCEK

Jak bylo zmíněno v předchozím textu, vyučující použila v hodině pouze knihu, ze které četla hádanky povolání. Sloužilo to výlučně jako cvičení, aby si žáci osvojili činnosti se zaměstnáním.

Učitelka používá z drtivé většiny digitální zdroje, ze kterých čerpá inspiraci, cvičení, pracovní listy apod. S textovými pomůckami učitelka pracuje zpravidla každou hodinu.

3.1.5. NÁVRH MATERIÁLNÍHO PROSTŘEDKU

V této konkrétní vyučovací hodině mi chybělo jiné než obrázkové znázornění daných povolání. Uvítal bych použití **zvukového záznamu** (např. zubař – zvuk vrtání zubů, zedník – zvuk stavitelských prací, truhlář – zvuk řezání atd.) nebo použití **videozáznamu**, aby žáci měli

konkrétní představu, co dané povolání obnáší, jak je náročné a jak ve skutečnosti vypadá. Obě tyto MDP potřebují techniku (počítač, reproduktory, obrazový výstup), což v dané učebně bylo k dispozici.

3.2. REFLEXE POZOROVANÉ HODINY

Zadání: Přeneste se do doby nedávné, kdy jste byli sami žáky a studenty. Vzpomenete si na nějakou učební pomůcku, zařízení, model, nářadí, film apod., se kterými jste obzvláště rádi pracovali? Napište, ve kterém předmětu to bylo a o co se jednalo (zkušenost nemusí vycházet z vámi studovaného oboru).

Od 5. třídy jsem velmi rád pracoval na počítači v rámci předmětu ICT nebo angličtina, a byl jsem fascinovaný prací v textových a rastrových editorech. Na ZŠ jsem byl vždy ve vytržení, když jsme v rámci anglického jazyka byli v jazykové učebně a seděli v půlkruhu před interaktivní tabulí a dotykem plnili různá cvičení (např. přesouvání výrazů). Také se mi líbilo, když bylo v nějakém předmětu spuštěno video, neboť byla výuka ozvláštněna něčím netradičním. Pochopitelně jsem měl rád tělocvik a všechny týmové hry s míčem, především fotbal a florbal.

4. ANALÝZA VYUČOVACÍ HODINY Č. 4

Téma: Motivace k učení, školní hodnocení

Datum: 1. března 2024

Název školy: Základní škola, Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

Třída: 7. A

Předmět: Občanská výchova

Téma hodiny: Složky státní moci

4.1. ANALÝZA VYBRANÝCH DIDAKTICKÝCH JEVŮ

4.1.1. MOTIVACE ŽÁKŮ

Učitel musel během vyučování neustále vzbuzovat motivaci. Dělal to svou vlastní aktivitou, čímž žáky aktivizoval k tomu, aby udrželi pozornost. Když žák odpověděl správně, neobvyklou intonací zvolal: „Dobrá si ty!“ nebo „Výborně!“ či „Jo!“ Během hodiny učitel vyzval žákyni, aby si dala 10 dřepů. Nejednalo se o žádnou formu týrání. Byl to následek použití vulgárního slova ze strany žákyně a jednalo se o prostředek ventilace její přílišné aktivity.

Učitel používal míček. Ten žák, kterému učitel nahrál, měl odpovědět na jeho otázku. Tato pomůcka jistě přispěla k motivaci k danému tématu i k udržení pozornosti a aktivity ze strany žáků. Celkové ladění hodiny hodnotím jako motivující, ačkoli žáci kvůli svým indispozicím příliš motivovaní nebyli.

4.1.2. KONKRÉTNÍ ZPŮSOB MOTIVACE

Obávám se, že lepší způsob motivace než ty, které učitel ve vyučování použil, neexistuje.

4.1.3. PROJEVY CHVÁLY A KRITIKY

Veškerá kritika i pochvala byla vždy směřována ke konkrétnímu žákovi. Nevšiml jsem si, že by učitel generalizoval třídu jako celek. Kritika nebyla přehnaná, a vždy odpovídala schopnostem a dovednostem konkrétního žáka. Žádné známkování v této vyučovací hodině neproběhlo.

4.1.4. HODNOCENÍ ŽÁKŮ VYUČUJÍCÍM

V této třídě se nacházeli výhradně žáci se speciálně-vzdělávacími potřebami. Učitel sdělil, že žákům dává písemný test jednou měsíčně. Hodnocení je přizpůsobeno schopnostem žáků.

4.1.5. SYSTÉM HODNOCENÍ

Zadání: Zvolte si konkrétní žákovský/studentický výstup, a vypracujte podrobný systém jeho hodnocení. Nejdříve navrhnete kritéria, která budete do hodnocení zahrnovat. Následně formulujte charakteristiky jednotlivých (zpravidla gradujících) úrovní očekávaných dovedností nebo znalostí. Využijte přesný popis indikátorů, které vám pomohou určit, jak studenta klasifikovat. Cílem je, aby student byl jasně informován, co se od něj očekává a v jaké kvalitě, a aby učitel měl k dispozici transparentní systém hodnocení.

Název školy	Základní škola, Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 2656/ 1a
ŠVP	https://www.zskptvajdy.cz/info/skolni-vzdelavaci-program
Vyučovací předmět	Občanská výchova
Učivo	Složky státní moci
Tematický celek	Státoprávní uspořádání
Ročník	7. A
Časová dotace	31 h celkem / 14 témat
Očekávané výstupy	Žák získává základní informace o státoprávním uspořádání, zákonodárných orgánech, orgánech státní správy.

Kritéria	Výborně (1)	Velmi dobře (2)	Dobře (3)	Dostatečně (4)	Nedostatečně (5)
Poznání funkcí jednotlivých složek státní moci	Žák pozná všechny funkce jednotlivých složek státní moci.	Žák pozná většinu funkcí jednotlivých složek státní moci.	Žák se orientuje ve složkách státní moci, ale má potíže s určením jejich funkcí.	Žák má značné potíže přiřadit danou funkci k jednotlivé složce státní moci.	Žák není schopen určit funkce jednotlivých složek státní moci.
Zařazení orgánů do příslušné státní moci	Žák plně prokazuje dovednost zařadit orgán do příslušné státní moci.	Žák dokáže zařadit orgán do příslušné státní moci s mírnou pomocí vyučujícího.	Žák si není jistý při zařazování orgánů do příslušné státní moci.	Žák má značné potíže zařadit orgány do příslušné státní moci.	Žák nedokáže zařadit orgán do příslušné státní moci.
Přímá a zastupitelská volba	Žák dovede bez váhání určit principy přímé a zastupitelské volby.	Žák dovede s lehkým váháním určit principy přímé a zastupitelské volby.	Žák se orientuje v principech přímé a zastupitelské volby jen s pomocí vyučujícího.	Žák se neorientuje v principech přímé a zastupitelské volby, ale dokáže je pojmenovat.	Žák nedovede určit principy přímé a zastupitelské volby, ani je pojmenovat.
Princip volení poslanců a senátorů	Žák zná jak často probíhají volby, kdo může volit, kdo může být volen a na jak dlouho.	Žák zná principy voleb, avšak některé pojmy zařazuje váhavě.	Žák se orientuje v principech voleb, pamatuje si pojmy, které dokáže zařadit jen s pomocí vyučujícího.	Žák se neorientuje v principech voleb, pamatuje si pojmy, které nedokáže jednoznačně zařadit.	Žák neví jak často probíhají volby, kdo může volit, kdo může být volen a na jak dlouho.
Princip poslanecké sněmovny, senátu, vlády, prezidenta, soudnictví	Žák přehledně rozlišuje principy poslanecké sněmovny, senátu, vlády, prezidenta i soudnictví.	Žák rozlišuje principy poslanecké sněmovny, senátu, vlády, prezidenta i soudnictví, ale je si nejistý.	Žák se orientuje v principech poslanecké sněmovny, senátu, vlády, prezidenta i soudnictví, ale nedokáže je jednoznačně rozlišit.	Žák se neorientuje v principech poslanecké sněmovny, senátu, vlády, prezidenta i soudnictví, zná některé pojmy, které nedokáže rozlišit.	Žák nedokáže rozlišit principy poslanecké sněmovny, senátu, vlády, prezidenta ani soudnictví.
Samostatnost	Žák pracuje samostatně a nepotřebuje žádnou pomoc.	Žák pracuje samostatně, někdy žádá o pomoc.	Žák pracuje samostatně, často žádá o pomoc.	Žák zřídka pracuje samostatně.	Žák nepracuje samostatně a potřebuje pomoc.

4.2. REFLEXE POZOROVANÉ HODINY

Zadání: Představte si sami sebe zpátky ve škole. Odpovězte písemně na otázku, v čem jste byli dobří (nebo co se vám povedlo) a co bylo pro vás motivací?

Na základní i střední škole jsem byl výrazně dobrý v diktátech, kdy jsem prokazoval nadprůměrné výsledky ve třídě. Nejraději jsem měl samostatné práce, protože jsem se nemusel spoléhat na ostatní, ale jen sám na sebe. Byl jsem dobrý v krátkých písemných pracích. Motivovaly mě jedničky za bonusové aktivity, kdy jsem např. v informatice stihl udělat hlavní úkol a mohl pracovat na dalších aktivitách, které už nebyly povinné, ale přesto ohodnocené. Byl jsem poměrně závislý na pochvalách ze strany vyučujících a každá pochvala mě motivovala k vyšší aktivitě i k učení v daném předmětu. Nesmím opomenout soupeření (znalostní nebo dovednostní) se svými spolužáky, které pro mě vždy bylo motivační, neboť jsem ze sebe mohl vydat maximum.

5. ANALÝZA VYUČOVACÍ HODINY Č. 5

Téma: Seberefektivní část praxe

Datum: 6. března 2024

Název školy: Základní škola, Ostrava – Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

Třída: 8. A

Předmět: Občanská výchova

Téma hodiny: Sociální pojištění

5.1. ANALÝZA VYBRANÝCH DIDAKTICKÝCH JEVŮ

5.1.1. CO NOVÉHO JSEM SE V RÁMCI PRAXE NAUČIL

V rámci této praxe jsem se naučil, jak je náročné vyučovat na škole se žáky se speciálně-vzdělávacími potřebami (většinou žáci s lehkou až střední mentální retardací). Uvědomil jsem si, že učitelské povolání je psychicky obtížné, časově nákladné a pro společnost jako celek nenahraditelné. Pokud jde o pedagogické postřehy, pozoroval jsem, jak učitelé reagují na nevhodné chování žáků, jak pracují s nežádoucím chováním a jak dlouhodobě pracují se svojí trpělivostí (po 5 vyučovacích hodinách se domnívám, že učitelé, které jsem měl možnost sledovat, mají velkou trpělivost).

5.1.2. JAKÉ OTÁZKY SI PO SKONČENÍ PRAXE KLADU

Aktuálně si pokládám otázku, jak někteří učitelé dokážou dlouhodobě pracovat s dětmi s mentálním postižením, aniž by to na nich nezanechalo nějaké následky. Také bych se rád dozvěděl, jak jsou tito učitelé finančně ohodnoceni (podle tabulek z ledna 2024 tj. cca 40 000 CZK v závislosti na době praxe). Taktéž přemýšlím, jak budou vypadat první třídy, které budu ve své praxi vyučovat a jak zvládnu prvotní zátěž.

5.1.3. POPIS KONKRÉTNÍHO PŘÍKLADU DOBRÉ PRAXE

Příklad dobré praxe vybírám z 5. hospitace, na níž pan učitel rozebíral téma sociálního pojištění, důchodů apod. Situace se týkala celkové atmosféry ve třídě. Učitel rozebíral téma sociálního pojištění, přičemž pokládal navádějící otázky, aby žáci byli do hodiny aktivně

zapojení. Staly se dva komické momenty. Učitel se zeptal žáků: „Na co platím sociální pojištění?“. Žákyně odpověděla: „Na nás!“ Později během hodiny učitel položil otázku: „Kdo kope uhlí?“. Jiná žákyně odpověděla: „Cikáni!“. Ačkoli druhý moment byl hanlivý, oba doplnily hodinu o smích a zábavu. Učitelova reakce byla příhodná, neboť se ani neurazil, ani se nesmál tak jako žáci. Zachoval se profesionálně a svědomitě pokračoval ve své práci.

5.1.4. ZEFEKTIVNĚNÍ ČINNOSTI

Osobně bych nejlépe dokázal zefektivnit hodinu z hospitace č. 3, ve které bylo použito velmi málo didaktických materiálů, pomůcek. Jak jsem dříve uvedl, chyběla tam vizualizace pomocí videa nebo animace, případně audio nahrávka. Ostatní činnosti byly vzhledem k individuálním potřebám žáků v pořádku a subjektivně se již nedaly více zefektivnit.

5.1.5. SWOT ANALÝZA VLASTNÍCH KOMPETENCÍ

Moje současné silné stránky (Strengths)	Moje současné slabé stránky (Weaknesses)
Oblast 4 – Zpětná vazba a hodnocení – bod 2: Poskytuji a přijímám zpětnou vazbu a vedu k tomu také žáky a žákyně. Ačkoli mám za sebou minimální praxi, vždy žákům poskytuji zpětnou vazbu jejich výkonů, motivuji je pochvalami a upozorňuji je, když dělají něco nesprávně. Bylo mi vždy nepříjemné, když jsem nevěděl, jak na tom aktuálně jsem a zpětná vazba od učitele byla pro mě směřující.	Oblast 2 – Plánování, vedení a reflexe výuky – bod 2: Nepoznávám vzdělávací potřeby žáků a žákyně a nedokážu naplánovat výuku tak, aby každému žákovi a žákyni umožňovala aktivně se zapojit a dosahovat stanovených cílů. Obávám se, že nebudu schopen všechny žáky zaujmout a myslet na jejich individuální potřeby. Bude to pro mě stresující a vyčerpávající. Jelikož nejsem typ člověka, který si věci podrobně plánuje, bude to pro mě o to těžší. V této oblasti se chci zlepšovat postupně, praxí.
Příležitosti, které pro sebe vidím do budoucna (Opportunities)	Hrozby, kterých se do budoucna obávám (Threats)
Oblast 6 – Profesní sebepojetí - bod 2: Odpovědně pracuji s informacemi a s digitálními nástroji, vedu žáky a žákyně k demokratickým hodnotám a jednám v souladu s profesní etikou. Domnívám se, že se tato oblast stane mojí silnou stránkou, neboť čím jsem starší, tím více vnímám důležitost demokratických hodnot a jejich předávání mladším generacím. Používání digitálních nástrojů je již teď mojí předností a očekávám, že se budu rozvíjet v jejich vhodném a efektivním používání během výuky.	Oblast 5 – Profesní spolupráce – bod 2: Spolupracuji s rodiči a širší komunitou školy v zájmu žáků a žákyně. Této oblasti se bojím nejvíce. Ačkoli jsem schopen komunikovat s kýmkoli, často mám strach z lidí, kteří jsou zkušenější a mají dominantnější povahu. V takovém případě mám sklon k tomu souhlasit se vším, co takový člověk řekne a zbytečně se nepouštět do rozepře.

5.2. REFLEXE POZOROVANÉ HODINY

Zadání: Vraťte se nyní k cvičení z H1 – myšlenkové mapě přípravy na výuku. Napište, zda jste dokázali zachytit podstatu přípravy na výuku. Které body jste opomenuli? Využijte toho, pokud praxi konáte se spolužáky z oboru, a společně diskutujte, zda jste se ve vizi přípravy shodovali.

Ve své myšlenkové mapě jsem nezmínil mnoho věcí. Nejdůležitější věc, studium kurikulárních dokumentů, jsem zmínil pouze částečně, a to slovy „co je potřeba, aby se žáci naučili“. Přitom ze ŠVP vychází celé vyučování a jistě na to budu během přípravy vyučovací hodiny brát ohled. Zapomněl jsem na potřeby žáků se speciálně-vzdělávacími potřebami a na prostředky motivace. V myšlenkové mapě chybí uvedení třídy, vyučovacího předmětu a tématu hodiny. S těmito údaji jsem počítal jen ve své mysli. Opomenul jsem případné hodnocení a hodnotící kritéria.

Jsem rád, že jsem zohlednil návaznost tématu, tedy co vyučovací hodině předchází a co po ní bude následovat. Správně jsem napsal strukturu vyučovací hodiny, včetně diferenciací činností, aby hodina nebyla jednotvárná. Nezapomněl jsem na strukturu vyučovací hodiny, ani na připravenost na možné nepředvídatelné události (alternativní cvičení, bonusové úkoly, aktivity...). Povedlo se mi správně zachytit přípravu materiálů do výuky.